

Родне слова

штомесячны навуковы і метадычны часопіс

3/2023

(423)

сакавік

ISSN 0234-1360

**Жанчыны-творцы
ў матэрыялах вясновага
нумара:**

- **Эліза Ажэшка**
- **Зоська Верас**
- **Ядвіга Бяганская**
- **Галіна Дакальская**
- **Галіна Малажай**

et cetera

Роднае слова

2023/3
(423)
сакавік

Рэдакцыйная калегія

доктар філалагічных навук А. Бельскі (старшыня)
доктар філалагічных навук М. Прыгодзіч (намеснік)
доктар педагагічных навук В. Зелянко (намеснік)
доктар педагагічных навук Г. Валочка
доктар мастацтвазнаўства Т. Габрусь
доктар філалагічных навук У. Гніламедаў
доктар мастацтвазнаўства В. Дадзіёмава
доктар філалагічных навук В. Іўчанкаў
доктар філалагічных навук І. Казакова
кандыдат філалагічных навук І. Капылоў
доктар гістарычных навук,
доктар архітэктуры А. Лакотка
доктар філалагічных навук А. Лукашанец

доктар філалагічных навук В. Максімовіч
доктар культуралогіі У. Мартынаў
доктар філалагічных навук А. Ненадавец
доктар філалагічных навук В. Новак
доктар культуралогіі А. Павільч
доктар філалагічных навук В. Рагойша
доктар філалагічных навук І. Роўда
доктар філалагічных навук І. Саверчанка
доктар філалагічных навук В. Старычонак
кандыдат філалагічных навук М. Трус
доктар філалагічных навук І. Чарота
доктар філалагічных навук Т. Шамякіна

Навуковыя кансультанты

Р. Аладава, А. Белая, Д. Дзятко,
Л. Леванцэвіч, В. Ляшчынская,
А. Макарэвіч, З. Мельнікава, П. Міхайлаў,

В. Русілка, А. Садоўская, А. Солахаў,
А. Станкевіч, Н. Усава, Н. Шаранговіч,
І. Штэйнер, М. Яленскі

Рэдакцыйная рада

Р. Бабашка, А. Бадак, І. Булаўкіна,
В. Душэўская, Р. Ільіна, Г. Запартыка,
В. Кажура, А. Карлюкевіч, Л. Лазарчык,

А. Марціновіч, Г. Марчук, М. Пазнякоў,
А. Панфіленка, Т. Прадзед, С. Рачэўскі,
Л. Собаль, І. Таяноўская, В. Шніп

Пасведчанне
аб дзяржаўнай рэгістрацыі
сродку масавай інфармацыі
№ 561 ад 20.07.2009,
выдадзенае
Міністэрствам інфармацыі
Рэспублікі Беларусь

Заснавальнікі:
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь,
грамадскае аб'яднанне
"Саюз пісьменнікаў
Беларусі"

Часопіс выходзіць
з 1988 года
(у 1988–1991,
№ 1–48,
выдаваўся пад назвай
"Беларуская мова
і літаратура ў школе")

Галоўны рэдактар

**Наталля Мікалаеўна
ШАПРАН**

Часопіс уключаны ў Пералік навуковых выданняў ВАК Рэспублікі Беларусь
для друкавання вынікаў дысертацыйных даследаванняў па філалагічных навук,
мастацтвазнаўстве, культуралогіі, педагагічных навук
(тэорыя і метадыка навучання беларускай мове і літаратуры)

ROD-SLOVA.BY

Змест

ЛІТАРАТУРА І ЧАС

Мусіенка Святлана, Лотыш Ларыса. Раман “Мэірэзафовіч” Элізы Ажэшкі і ілюстрацыі Міхала Эльвіра Андрыёлі	3
Воцінава Святлана. Вобраз пісьменніцы, вобраз жанчыны...: Удакладненні да біяграфіі Элізы Ажэшкі	7
Жыбуль Віктар. “...Ёсць у душы патаемныя куточки...”: Два нататнікі Ядвігі Бяганскай	12
Трус Мікола. “Такім я Яго помню...”: лісты з “зялёнай хаткі” [Зоська Верас]	16
Базар Наталля. Пейзажны малюнак Палесся ў паэзіі Ірыны Ляшкевіч	19
Спіцын Алесь. “Люблю, спадзяюся, жыву”: Паэт, энцыклапедыст Генадзь Пашкоў	22
Забродская Вольга. Экспрэсіўнасць эпіталамных твораў другой паловы XVI – першай паловы XVII ст.	25
Мельнікава Анжэла. Пытанні нацыянальнай ідэнтычнасці ў работах Антона Луцкевіча	28
Горны Аляксандр. Пестракці Таўлай: загадка “грыпсаў” з Гродзенскай турмы	31
Карлюкевіч Вераніка. “Залаты век” беларуска-кітайскіх літаратурных стасункаў. <i>Заканчэнне</i>	34

МОВЫ РЫСЫ НЕПАЎТОРНЫЯ

Пісарэнка Алена. Філалагічны аповед пра п’есу-казку “Янук, рыцар Мятлушкі” Людмілы Рублеўскай	37
Самуйлік Яраслаў, Брышцен Дзмітрый. Гаворка вёскі Павіцце Кобрынскага раёна: гісторыка-лінгвістычны аспект	42
Варанец Віктар, Валько Мікіта. Моўныя асацыяцыі ў лексікаграфіі і “Асацыятыўны слоўнік медыцынскай лексікі”	45
Дзятко Дзмітрый. Славацкая лінгвістычная трансэрмінаграфія ва ўсходнеславянскім тэрмінаграфічным кантынууме	48
Яўдошына Ларыса. “...А след ад вялікай душы застаецца на свеце доўга”: Галіна Малажай	52
Міхайлаў Павел, Цяслюк Наталля. Грамадзянскі і навуковы подзвіг Івана Бялькевіча	54
Макарэвіч Аляксандр. Лексіка ўстарэлая, застарэлая ці састарэлая?	57

МЕТОДЫКА І ВОПЫТ

Доўгаль Дзмітрый, Караткевіч Вячаслаў. Алімпіядны практыкум (X клас)	58
Караткевіч Ірына, Шаршнёва Вольга. Комплекс заданняў па беларускай мове: На матэрыяле мастацкіх тэкстаў Якуба Коласа. <i>Заканчэнне</i>	62
Лойша Таццяна. Жыццё і творчасць Генадзя Пашкова: Віктарына	65
Зубко Аліна. “І з гэтай зямлёю навекі заручаны я...”: Вечар паэтычнага настрою (IX–XI класы) [Генадзь Пашкоў]	67
Бязручка Леанід. Жаночае аблічча Беларусі: Інтэлектуальная гульня (X–XI класы)	70
Кажанеўская Алена. “Маці – наша свята на зямлі...”: Літаратурная гасцёўня (V–VI класы)	73
Шырвель Алена. Табе адной маё прызнанне, куточак родны – Беларусь...: Паэтычная гасцёўня (VI–VII класы) [Лёля Багдановіч]	74

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ І СУСВЕТНАЯ КУЛЬТУРА

Карбоўскі Сяргей. Першыя жаночыя вобразы ў ігравым кіно Беларусі 1920–1930-х гг.	75
Шапран Сяргей. Она Дакальскайтэ, яна ж Галіна Дакальская: Першая беларуская мастачка, якая малявала шаржы на Купалу і Коласа	79
Урублеўскі Вадзім. Каталіцкія касцёлы, уніяцкія і праваслаўныя цэрквы як інстытуты фіксацыі генеалагічнай інфармацыі	85
Трафімчык Анатоль. Зараджэнне грамадскай бібліятэкі ў беларускай глыбінцы: На прыкладзе Круговіцкай воласці	88
Дудзінская Вікторыя. Паняцці <i>кадыфікацыя і культурны код</i> у міждысцыплінарным дыскурсе	90
ЛуСя. Саньсіндуй – унікальная старонка кітайскай культуры	93

Каляндар памятных датаў і юбілейных дзён на 2023 год.
Красавік (11, 64).

Крыжаванка. Целеш Л. Сакавіцкі вернісаж (96).

У адпаведнасці з заканадаўствам аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць прыведзеных у артыкуле фактаў і звестак. Рэдакцыя пакідае за сабой права друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Пры перадруку спасылка на “Роднае слова” абавязковая.

Дасылаючы матэрыялы для публікацыі ў нашым часопісе, аўтары тым самым перадаюць выдаўцу невыключныя маёмасныя правы на ўзнаўленне, распаўсюджванне, паведамленне для ўсеагульнага ведама і іншыя магчымыя спосабы выкарыстання твора без абмежавання тэрыторыі распаўсюджвання (у тым ліку ў электроннай копіі часопіса).

Патрабаванні да афармлення матэрыялаў і ўмовы прыняцця матэрыялаў для аспірантаў гл. на сайце часопіса rod-slova.by. Калі не пазначана іншае, то ілюстрацыйны матэрыял (фотаздымкі, графікі, табліцы, рэпрадукцыі) пададзены аўтарам / аўтарамі артыкула.

Паводле падатковага заканадаўства выдавецтва пры налічэнні ганарару падае звесткі пра даходы аўтараў незалежна ад факта атрымання грашовых сродкаў на рукі. Для таго каб ганарар не налічаўся, аўтар можа адмовіцца ад яго, прыклаўшы да матэрыялу, які дасылаецца ў рэдакцыю, заяву.

Спампаваць заяву можна на сайце часопіса.

Наталля БАЗАР,
кандыдат філалагічных навук

ПЕЙЗАЖНЫ МАЛЮНАК ПАЛЕССЯ Ё ПАЭЗІІ ІРЫНЫ ЛЯШКЕВІЧ

УДК 821.161.3(476.7)

У артыкуле разглядаецца творчасць паэтэсы І. Ляшкевіч, аналізуецца мастацкая адметнасць яе лірыкі, вызначаецца роля творчасці І. Ляшкевіч у сучаснай беларускай літаратуры.

Ключавыя словы: *пейзажная лірыка, вобраз, сучасная паэзія, беларуская літаратура, паэзія Ірыны Ляшкевіч.*

The article examines the lyrical creativity of the Belarusian poetess I. Liashkevich, analyzes the artistic originality of her lyrics, determines the role of I. Liashkevich creativity in modern Belarusian literature.

Творчасць Ірыны Ляшкевіч, якая нарадзілася на зямлі палешукоў, на Століншчыне, прасякнута замілаванасцю родным краем. Паэтэса шмат увагі аддае прыгажосці дарагіх сэрцу мясцін, што наталілі творчую душу з самага маленства. Захоўваючы вернасць нацыянальнай літаратурнай традыцыі, І. Ляшкевіч стварае ўласную вобразна-сімвалічную сістэму.

Лірыка І. Ляшкевіч недастаткова даследавана. Ёсць працы вядомых беларускіх крытыкаў (А. Марціновіч, У. Сенькавец, Г. Снітко, Э. Дубянецкі і некаторыя іншыя) пераважна біяграфічнага зместу, дзе аналізуюцца асобныя вершы або аспекты творчасці сучаснай паэтэсы.

Да гэтага часу грунтоўна не вывучалася прыродная сімволіка ў яе паэзіі. Пейзаж, яго дэталі і вобразы вельмі значныя для характарыстыкі мастацкага свету творцы. Вершы І. Ляшкевіч раскрываюць не толькі духоўны свет паэтэсы, але і яе сталенне, развіццё. Як адзначыў М. Эпштэйн, “у кожнага паэта – свой, адметны вобраз прыроды” [3, с. 5]. Таму варта раскрыць вобраз палескай прыроды ў вершах І. Ляшкевіч, яе сімвалічную адметнасць і функцыянальную ролю.

Матэрыялам для даследавання сталі зборнікі паэзіі “Сувой” (2000) і “Вас я чакала” (2018) І. Ляшкевіч.

Пейзажны малюнак прысутнічае ў многіх вершах І. Ляшкевіч. Паэтэса апявае красу Палесся ў розныя поры года, з любоўю і захапленнем малюючы родную вёску Мачуль і яе ваколіцы. Вясною невялікая палеская рака Моўства – ціхая, лагодная. Такая ж у гэты час і раніца: “Над палескай ціхаю ракою / сакавіцкім прамянёвым раннем...” [2, с. 77], “На вярбе шпакі, як звонцы, / Дзень вітаюць веснавы. / Ружавее шлях альховы, / І пшычотна да рукі / Хіляць мяккія галовы / Вербалозу катахі. / Па далінах у цяньчку / Гусачкамі снег ляжыць. / Падмарозіць злёгка ночка, / Ручаінай дзень бяжыць” [2, с. 87]. Прырода, прачынаючыся ад зімовага сну, вітае птахаў, што вяртаюцца з цёплых краін на радзіму. Над палескімі прасторами гучыць “крык першых

птушак у цішы балот” [2, с. 56], бусел “жытло ладуе... на страсе” [2, с. 67], з’яўляюцца “кветкі-першацветы” [2, с. 67], на якія рыхтуецца сесці “паўсонны чмель” [2, с. 67].

Вясна саступае месца лету. І лірычная герайня верша “Развітваецца травень калінаю белай...” просіць каханага: “Забяры мяне ў росы, грывныя світанні, / У шумлівых ліўні пад свой парасон” [2, с. 79] – туды, дзе ёй было так добра. Сапраўды, лета шчодро адорвае палешука дарамі: чарніцамі, што “цікуюць, варожаць” [2, с. 48]; журавінамі, што ружавеюць пад шчодрымі промнямі летняга сонца ў палескіх балотах, “не дачакаўшы свайго часу” [2, с. 57]; першымі летнімі яблыкамі “пятроўкамі”, якіх так шмат у другой палове лета і якія “мыюцца расою” [2, с. 57]. Раса летам не зусім звычайная, яна ў свеце І. Ляшкевіч гаючая, “жыватворная” [2, с. 58]. А купальскі луг – не толькі месца, дзе можна знайсці лекавыя расліны, што дапамогуць акрыяць у час хваробы, вылецаць цела і душу, гэта месца, дзе лёгка схвацца ад нядобрага людскога позірку, наталіцца шчасцем, хоць бы на некаторы час: “за травамі, за цудадзейным зеллем / ад злых вачэй збягу ў купальскі луг” [2, с. 19]. Летам і ветрык лагодны, ён “расчэсвае... рамонак кавы луг” [2, с. 92], “гладзіць плынь пшычотна” [2, с. 93], а рэчка ціхая і спакойная, у ёй нават “аблачынкі... спяць” [2, с. 93]. Лета, як руплівая гаспадыня, “тчэ... з красак паясы / Уздоўж сцяжын-дарог бясконцых” [2, с. 50], калі “травы ўжо просіцца касы / І млее пад паўдзённым сонцам” [2, с. 50].

У сутонні вечаровым
Ціха выйду за сяло.
Цішу зменяць перазовы,
Калыхне імглу крыло.
Птушкі шэрай цень распяты
Упадзе перада мной.
Строчыць конік, як заклаты,
Строчыць ніткаю-тугой [2, с. 80].

Так малюе летні вечар паэтэса. Летняя прырода, як і вясновая, асацыіруюцца ў І. Ляшкевіч

з прыемнымі, станоўчымі момантамі жыцця. Летнія пейзажы ў вершах маляўнічыя, сакавітыя, напоўненыя пяшчотай і замілаванасцю. Спакой, цішыня, цеплыня летняга вечара, ледзь чутныя гукі прыроды чаруюць, пераносяць у казачны свет трапяткую душу лірычнай гераіні.

“*Яшчэ трыміць на павуцінцы лета. / Сонца мае промені ў расе... на крылах сум жураўка мне нясе*” [2, с. 61] – апісвае надыход восені палеская мастачка слова. Восень у І. Ляшкевіч “*вераснёвая, верасовая, / журавінная, / жураўліная*” [2, с. 40], яна мае імя першай зямной жанчыны: “*Ева-восень у садзе Сусвету*” [2, с. 55]. Восень для І. Ляшкевіч і ў тым, як “*хрумстае ранішні іней*” [2, с. 44], “*за рэчкай у тумане шэрым бор*” [2, с. 85], вецер “*злеу за шыбай*” [2, с. 34]. Восень паўстае жывой, ачалавечанай істотай, якая можа хадзіць, думаць, дыхаць, прымаць рашэнні: “*як маці, восень уздыхне...*” [2, с. 100], “*засцілаючы дол сухалісцем, / Не мінула ніводнае сцежкі, / Пэўна, восень адшуквала выйсце / На кароткім жыццёвым прамежку / З верасовай духмянай паляны*” [2, с. 55]. Аднак яна не можа жыць па-за законамі прыроды, як і чалавек не можа не падпарадкавацца зменам, прадугледжаным быццём. Так і восень, урэшце, павінна саступіць месца зіме. Таму “*закалыхвае вецер паўсонны / На балотах рагоз, чараты*” [2, с. 66], рыхтуючы Палессе да зімовага сну. “*Залатое шыкоўнае ўбранне / Пазрывалі вятры-ліхадзеі*” [2, с. 55], “*клін апошні падаўся імкліва*” [2, с. 86], “*у восеньскай імжы*” [2, с. 76], “*мая восень, ты з інеем першым... прадчуванне зімовай сцюжы*” [2, с. 60]. Гармонія ў жыцці прыроды выклікае ў паэтэсы адпаведныя асацыяцыі з жыццём чалавека, яго зямным шляхам.

Зіма ў І. Ляшкевіч – змрочная, сумная пара і адначасова непаўторны і захапляльны час, калі ўсё блішчыць пад зімовым сонцам і нападняецца вясельым марозным звонам. “*Снежаны. Няснежна. Шэрасць. Бязмежжа / нізкага неба над соннай ракой*” [2, с. 30], “*не снежыць. / Не студзіць. / Наўрад залютуе*” [2, с. 36], “*і туман, як увосень, густы / Спачывае на сцежках вясковых*” [2, с. 54], “*там, за рэчкай, заінелы, / Серабрысты далягляд... / І так чыста, і так бела!*” [2, с. 49] – такім розным малюе паэтэса першы месяц зімы. У студзені добра чуваць “*стогн піліпаўскае ночы*” [2, с. 101], калі “*мароз ахвоты надаваў*” [2, с. 96]. Калі па Палессі гуляе завіруха, “*дарогі клін губляецца ў завеі*” [2, с. 25], і тады лірычная гераіня кажа: “*Паплачу, паслязую ўпотаі / Пад завірухі завыванне*” [2, с. 52], “*сімфоніі вятроў паўночных*” [2, с. 52]. Жывой казачнай істотай паўстае зіма, чаруе снягамі,

вятрамі, марозам, узнімае настрой: “*Калядны вечар сцэле сцежкі / Па срэбна-беламу сняжку*” [2, с. 96].

Касмічныя вобразы сонца, месяца, неба, зорак часта сустракаюцца ў вершах І. Ляшкевіч. Гэтыя прасторавыя вобразы звязаны са светапоглядам паэтэсы, нябесныя свяцілы – неад’емная частка лірыкі І. Ляшкевіч. Сонца выступае сімвалам спакою, размеранага палескага жыцця: “*Сонца соннае ізноў / Выпаўзла к абеду...*” [2, с. 103] – так характарызуецца зімовае свяціла. Летняе сонца пяшчотна абдымае зямлю: “*З-за небакраю залатыя пасмы кос / Шле сонца за ружовыя аблогі*” [2, с. 106], “*ружовы вечар уздыхае над зямлёй*” [2, с. 106].

На начным небе І. Ляшкевіч адрознівае вялікія зоры, зоркі і маленькія знічкі, “*зоркі-зараніцы*” [1, с. 12]. Зоркі ў вершах залатыя (“*там ноччу зорка залатая*” [2, с. 53]), адцення жоўтага мёду (“*мядова-залатыя зоркі... Зліліся ў жоўтыя кругі*” [1, с. 7]), светлыя (“*зоркі светлыя да ранку*” [2, с. 51]), сінія (“*сінія зоры*” [2, с. 89]). Зоркі І. Ляшкевіч набываюць рысы жывых істот, якія могуць жыць і паміраць (верш “Знічка”: “*Яна жыла адно імгненне / І згінула ў бязмежжы чорным*” [2, с. 99], “*я згараю зоркай... я знікаю*” [2, с. 75], “*прашыла знічка зноў траву, / Мільгнуць яшчэ паспела*” [2, с. 107]), спаць (“*прыгаслыя заснулі зоркі*” [2, с. 96]), вадзіць, быццам дзяўчаты і юнакі, карагоды (“*зоры ў карагодзе...*” [2, с. 47], “*саламяных зорак карагоды*” [2, с. 104]), рассыпацца па небе (“*ціхім вечарам неба раззорыцца*” [2, с. 71]) і аб’ядноўвацца ў Млечны Шлях (“*Па небе Млечны Шлях пралёг*” [2, с. 107], “*Млечны Шлях у сюзор’ях і бляску*” [2, с. 86]), падаць (“*пад бязгучнасць начных зарападаў*” [2, с. 78], “*зорныя дажджы / росамі спадуць у травы мая*” [2, с. 75], “*зорка залатая / Спадзе ў далонь тваю з нябёсаў*” [2, с. 53]).

Зоркі з месяцам – пейзажныя дамінанты ў многіх вершах І. Ляшкевіч. Месяц згадваецца паэтэсай у розных фазах: ад маладзіка да поўні. Маладзік, як і належыць маладому чалавеку, любіць іншы раз павесяліцца (“*аж маладзік затанцаваў!*” [2, с. 96]), ён гарачы, не слухае старшых, таму можа трапіць у няёмкую сітуацыю (“*прымёрз маладзік да бярозы... / Халодным святлом не сагрэць...*” [1, с. 26]). Калі маладзік, прытуліўшыся да бярозы, мерзне, то яго брат, “*паўкруглы месяц*” [2, с. 82], ужо лашчыцца да той жа бярозы. Поўню мастачка слова называе “*поўня-маці*” [2, с. 51], яна – жанчына, што сталілася ў паўсядзённых клопатах (“*поўня ў калодзежы змрочным / Бліскае стомленым вокам*” [2, с. 81]), але яна ж “*бяссонніцаю стала для паэта*” [2, с. 65]. Выкарыстоўвае І. Ляшкевіч

пры апісанні месяца і колер: “жоўты месяц” [2, с. 89].

Ноч у паэтэсы – “сівая векавуха”, якая сочыць за ўсім жывым і пры гэтым “поіць поўню над сялом” [1, с. 18], а з памяншальна-ласкальным суфіксам ночка, як дзяўчына-непаседа, “на брамы лятае” [2, с. 81], не толькі весяліцца, атрымоўваючы асалоду ад жыцця, але і твораць прыгожае, далучаючыся да народнага мастацтва, – выразае “ночка выцінанку” [2, с. 104].

Месяц, зоркі, зічкі, сонца, аблогі, Млечны Шлях ствараюць малюнак неба ноччу і днём, у розныя поры года. Вобразы сонца, зорак, месяца прысутнічаюць і ў вершах пра каханне, і ў філасофскіх разважаннях І. Ляшкевіч. Паэтэса ўжывае яркія параўнанні, эпітэты, метафары для большай вобразнай выразнасці, падкрэслівае знітанасць чалавека з прыродай, зямлёй, сусветам, як рабілі гэта найлепшыя прадстаўнікі сусветнай і нацыянальнай паэзіі.

У вершах І. Ляшкевіч ажываюць вобразы Палесся: “птушкі шэрай цень распяты” [1, с. 5], “строчыць конік, як закліты, / Строчыць ніткаю-тугой” [1, с. 5], “і спытае вечар: / – Хто ты? / – Паляшук, – шапнуць камлі” [1, с. 8], “жыцень-працаўнік / Павесіў серп між голля” [1, с. 25], “заічыміць тужліва сэрца / Па калінавай вясне” [1, с. 30], “вяз стары – мой добры дружа, / Дрэме, як заўжды. / Уздыхнула побач ружа, / – Эх, гады, гады!..” [1, с. 22–23].

Ідэя самакаштоўнасці прыроды – ключавая праблема сучаснасці. Звярнуць на яе ўвагу дапамагаюць таленавітыя творцы. І. Ляшкевіч здолела стварыць у вершах адметны пейзажны малюнак, праз непаўторнае перапляценне вобразаў агучыць аўтарскую ідэю прыгожага, падзяліцца любоўю да прыроды. Прыгадваючы словы даследчыка М. Эпштэйна пра тое, што кожная нацыянальная літаратура валодае ўласнай сістэмай “любімых, устойлівых матываў, якія характарызуюць яе своеасабліваць” [3, с. 3], адзначым, што наша сучасніца І. Ляшкевіч умела раскрывае светаадчуванне свайго народа праз пейзажныя матывы і вобразы. Пейзажны малюнак не толькі ўслаўляе беларускія краявіды, але і ўвасабляе характар палешука, больш агульна – характар беларуса. Скрызныя ў пейзажнай лірыцы І. Ляшкевіч вобразы нябесных свяцілаў, якія не толькі служыць у якасці элементаў пейзажных апісанняў, але і выступаюць сімвалічным увасабленнем аўтарскіх сэнсаў.

Творчасць І. Ляшкевіч напоўнена глыбокім лірызмам, пашчотай і любоўю да роднай зям-

лі, рачулки Моўсты, якая стала сімвалам радзімы, да мілагучнасці беларускага слова. Прырода – неад’емная частка ў структуры мастацкага свету палескай паэтэсы. Духоўны светапогляд пясняркі Палесся захапляе шчырасцю думак.

Паэтэса ўласціва глыбіннае ўспрыманне прыгажосці свайго краю. Яна па-мастакоўску імпрэсіяністычна глядзіць на навакольнае асяроддзе, палескія балоты, рэчкі, бары, лугі, і яе Палессе становіцца вялікім светам, асобнай планетай. І. Ляшкевіч шчыра запрашае шырокае кола чытачоў далучыцца да творчага сузірання свайёй малой радзімы.

Віртуозна карыстаючыся выяўленчымі магчымасцямі мастацкага слова, І. Ляшкевіч у пейзажнай лірыцы ўзнямае надзённыя жыццёвыя праблемы, тонка асэнсоўвае ўбачанае і перажытае, разважае па-жаночаму шчыра і мудра. Маляўнічы прыродны пейзаж у творах паэтэсы здольны ўвасобіць аднолькава глыбока і тэму кахання, і патрыятычнае выхаванне, і філасофскую разважлівасць.

Ірына Ляшкевіч працягвае традыцыі папярэднікаў і стварае паэзію, якая шчыра і шчодра ідзе ад сэрца. Назва першага зборніка “Сувой” асацыіруецца са снежнымі сумётамі зімы, падобнымі на скруткі льнянога палатна (сувой), што ткалі некалі вязковыя жанчыны і высцілалі летам на росы, туманы, дажджы, каб палатно адбялілася і памякчэла.

Паэтэса ўмела выкарыстоўвае багатую спадчыну беларускай мовы, каб перадаць яе зьяненне і зацікавіць чытача моўнымі нюансамі, паказаць мілагучнасць беларускай гаворкі, здольнай выклікаць пачуццё гонару і любові да яе скарбаў. У адным з вершаў І. Ляшкевіч пісала: “Сярод сваіх балот / Хаджу я каралеўнай. / Мне шэпча ітось чарот, / І шэпт такі напеўны” [2, с. 113]. На Палессі яе называюць пясняркай палескага краю, а мы назавём паэтэсу клапатлівай Каралеўнай палескіх балот – і ўсё гэта яднае Ірыну Ляшкевіч з найлепшымі прадстаўнікамі беларускага прыгожага мастацтва слова.

Спіс літаратуры

1. **Ляшкевіч, І.** Сувой : вершы / І. Ляшкевіч. – Мінск : Дом прэсы, 2000. – 32 с.
2. **Ляшкевіч, І.** Вас я чакала : кніга вершаў / І. Ляшкевіч. – Мінск : Кнігазбор, 2018. – 124 с.
3. **Эпштэйн, М. Н.** “Прырода, мир, тайнік уселенной...”: система пейзажных образов в русской поэзии / М. Н. Эпштэйн. – М. : Высш. шк., 1990. – 302 с.